

פרשת קדושים

(ע"פ הרב לייבל לאם)

"לֹא תִלְךָ רֶכֶלִי בְעַמִּי, לֹא תַעֲמֹד עַל דַּם רֵעֲךָ, אֲנִי ה' (ויקרא יט, טז).

מהו הקשר התפיסתי בין שתי המצוות האלו הכרוכות ביחד על ידי ההדגשה העוצמתית המסיימת את המשפט: "אֲנִי ה'?"

איש אחד בא לרב בערב יום כיפור והתוודה בצורה גלויה על כך שהוא השמיץ אותו. האיש ביקש, ברוח של אמת ופיוס, מהרב את סליחתו. הרב הסכים להעניק את מחילתו האישית, אבל רק בתנאי שהאיש יתנהג לפי נוסחה פשוטה.

הרב הורה לו ללכת למרכז העיר עם כרית מלאה בנוצות אווז. עליו אז לחתוך את הכרית, ולהוציא את כל הנוצות, ולחזור אל הרב שיגיד לו מהי הפעולה האחרונה שעליו לבצע לפני המחילה הסופית. האיש הניח שאין לו ברירה אלא לעבור את התרגיל המגוחך לבזות את עצמו. עד כמה שטוטי הוא יִרְאָה כאשר הוא ינער את הכרית הזאת באמצע המולת מרכז העיר! איזו הזדמנות לכפרה! האיש הקריב את כריתו הנוחה כדי להשיג את מחילתו של הרב, ופיזר את אלפי הנוצות. הן ריחפו מכל עבר ומילאו את כל ככר השוק, כשהמולת האנשים והמכוניות יצרו משבי רוח גדולים ששלחו את הנוצות כלפי מעלה לפינות מרוחקות בכל העיר. לאחר מכן, הוא הלך לדווח לרב שהמשימה הושלמה והודיע לו שהוא מוכן לשלב הסופי שינקה אותו לחלוטין.

הרב אמר ליהודי, שכל מה שנשאר לו לעשות הוא לאסוף את כל הנוצות ולהחזירן לכרית. האיש היה מזועזע. הוא אמר לרב שהדבר בלתי ניתן לביצוע, כי הנוצות מפוזרות בכל העיר, וחלק עדיין עפות ברוח. על כך אמר לו הרב: "זהו בדיוק מה שעשית לי! אם אתה מושך חזרה את המילים ומבטל את הנזק שעדיין מרחף באוויר, אז יהיה לך מחילה שלמה. רכילות, דיבה ולשון הרע כמוהם כרצח. הרס שמו של אדם הוא כמו פצצת התאבדות. דברים אלה הורגים את האיש שמוציאם, את מי שמקבלם, ואת הקרבן. בתהליך זה, כולם מוכתמים לצמיתות. המשוואה הגסה הזאת נמצאת בפסוק שבראש העמוד. לצפות בצורה פסיבית איך שנשפך דם אחיך, ולפזר רכילויות, אלה הם דברים שקשורים מבחינה מושגית.

כשמישהו שותק ובולע רכילות עסיסית, אין איש עלי אדמות שאי פעם יידע או אפילו יבחין איזה מאמץ עצום דרוש לפרז – לא לפוצץ – מילה טעונה.

זאת הסיבה אולי, שסיום הפסוק הוא: "אֲנִי ה'". בצורה דומה, כשבחרנו לא להסתכן ולעזור בהצלת חבר, רק הקב"ה יודע לבטח, אם בחירתנו הייתה מתוך שיקול דעת או מתוך פחדנות.

מה ששוכן בלב הדממה, הוא שקובע את התמימות של מעשה שלא נעשה או איכות הזהב של מילים שלא נאמרו.